

“Ruimte is een schaars en kostbaar goed in Nederland”. Zeker in verstedelijkte gebieden waar de vraag naar kwalitatieve publieke ruimten groot is. Daarnaast is iedereen ervan overtuigd dat sport een belangrijke maatschappelijke rol heeft en haar plaats verdient in het stedelijk weefsel. De vraag dringt zich steeds meer op of de behoefte aan ruimte voor sport en park gecombineerd kunnen worden in een nieuw concept voor het sportpark?

Auteur: Roy van Rijt

Sportpark = Park + Sport

Het sportpark als een multifunctionele openbare ruimte

Naast ruimte spelen er ook andere factoren een rol die een andere wijze van benadering van sport en sportvoorzieningen vragen. Neem bijvoorbeeld de groei van het aantal sporten. Steeds meer verschillende soorten beweging en varianten hierop ontstaan met vaak vele actieve sporters. Deze uitbreidingen vragen ook hun ruimte binnen de gemeentelijke sportvoorzieningen. Sporten die eerst voornamelijk op straat of in de parken plaatsvonden, weten hun weg steeds vaker te vinden naar de sportparken, waar zij ook eisen stellen aan de sportvoorziening.

Een andere factor is de grote toename van individuele sporters. De laatste jaren oversteeg het aantal individuele sporters (zonder directe tegenstander) het aantal sporters die team- of duosporten beoefenen. Ook deze categorie sporters heeft behoefte aan accommodaties die voldoen aan hun eisen, zoals goede bereikbaarheid en een veilige inrichting.

Er zijn diverse redenen waarom het sportpark als multifunctionele ruimte grote mogelijkheden biedt met een breed draagvlak. De vorm waarin

dit gebeurt, is daarnaast natuurlijk ook bepalend. Elke gemeente of sportvereniging zal binnen hun vastgestelde beleid en beschikbare financiën moeten kijken naar passende invullingen van een multifunctioneel sportpark. Belangrijk hierbij is dat men in eerste instantie durft af te stappen van het sportpark als afgesloten domein van één of twee specifieke sportverenigingen. Het sportpark voor iedereen is de uitdaging die er ligt.

De mogelijkheden

De invulling van deze sportvoorzieningen vraagt

creativiteit en aanpassingsvermogen. Binnen bestaande sportparken is het al vaak betrekkelijk eenvoudig mogelijkheden te creëren om zonder grote investeringskosten een uitbreiding te bereiken in de voorzieningen en derhalve ook een uitbreiding in het aantal gebruikers. Bedenk bij deze processen dat een trainingsfaciliteit niet noodzakelijk hoeft te voldoen aan de wedstrijd-normen en afmetingen, in veel gevallen is een kleinere (en intensievere) trainingsfaciliteit juist een waardevolle aanvulling die daarbij ook nog de wedstrijdvelden ontlast.

Kortom, de mogelijkheden zijn legio, maar stem ze af op de locatie, de financiële mogelijkheden en de gebruikers. Alleen dan zal de gebruikswaarde van deze parken daadwerkelijk naar boven komen.

Multifunctioneel gebruik

Door het samenbrengen van diverse sporttakken (individueel en team) op één sportpark kunnen voorzieningen gemeenschappelijk gebruikt worden. Het sporttechnisch aanbod kan verruimd worden met toestellen voor kracht- en cardio-training (fitnessapparatuur, loop- en sprintbanen, ...). Nieuwe technologieën bieden nieuwe mogelijkheden. Automatische tijdsregistratie vergemakkelijkt de vergelijking van prestaties en prikkelt de sporter.

Ook de specifieke sportvoorzieningen kunnen multifunctioneel worden ingezet. Vaak zien we dat een sportondergrond voor één sport is gereserveerd en hiervoor is ingericht. Een creatieve inrichting van het sportveld en de juiste keuze bij aanleg van de ondergrond geeft mogelijkheden voor een sportvoorziening om door meerdere verenigingen te worden gebruikt. Een kunstgrasveld kan bijvoorbeeld, net als de sportvloer in een sporthal, voorzien worden van diverse belijningen.

Verder zijn er diverse mogelijkheden om het sportpark, dat veelal enkel 's avonds en in het weekend gebruikt wordt, van 's morgens tot 's avonds te benutten. Scholen kunnen de sportinfrastructuur gebruiken voor gymlessen, kinder- en buitenschoolse opvang kunnen georganiseerd worden in het clubgebouw, niet sportgerelateerde verenigingen kunnen velden gebruiken voor allerlei activiteiten, enz.

Sportpark als buurtpark

Om een sportpark ook als aantrekkelijk buurtpark

te laten fungeren zal o.a. goed gekeken moeten worden naar de volgende elementen:

- Locatiekeuze
- Routing naar en rondom het park
- Aansluiting van het park op de omgeving met duidelijke entrees
- Correcte inpassingen van sporttechnische voorzieningen
- Toepassen van duurzame en kwalitatief hoogwaardige producten.

Het toevoegen van diverse (buurt)voorzieningen zoals banken, speelvoorzieningen, pannakooien, jeu de boulesbanen, enz. versterken het verblijfskarakter en het medegebruik door de buurtbewoners. Dit resulteert in meer interactie tussen vereniging en buurt, meer sociale controle en over het algemeen een afname van het vandalisme.

Er is een aantal belangrijke aandachtspunten die relevant zijn bij het openstellen van sportparken. Allereerst zijn de diverse sporttechnische eisen bindend bij de uitwerking van een dergelijk open sportpark. Verenigingen moeten hun accommodatie delen met andere gebruikers, gemeenten krijgen een belangrijke rol in het ondersteunen van de vereniging en het managen van het gebruik van het sportpark. Afhankelijk van gemaakte keuzen zijn professioneel beheer en een doordacht systeem van toezicht belangrijk om optimaal functioneren te bereiken. Daarnaast zijn er natuurlijk ander 'obstakels' zoals sociale veiligheid, vandalisme, handhaving sportiviteit, enz. Deze aspecten moeten natuurlijk meegenomen worden in het hele proces dat nodig is voor het ontwikkelen van het nieuwe type sportpark.

Meerwaarde

Voor de buurt is het nieuwe sportpark een bijkomende groene ruimte om te verblijven en of te bewegen. Het multifunctionele gebruik is voor de buurtbewoners een kennismaking met diverse sporten. Dit biedt de verenigingen kansen om nieuwe leden te werven. De bundeling van diverse sportverenigingen en de uitbouw tot buurtpark maken het mogelijk (financiële) middelen te bundelen. Kosten voor aanleg en onderhoud worden verdeeld over meerdere gebruikers. Met deze vrijgekomen financiële middelen kunnen kwalitatief betere (sport)voorzieningen gekozen worden. Dit heeft een positieve invloed op de sportprestaties. Daarnaast genereert het openstellen van de kantine nieuwe inkomsten voor verenigingen. Voor de gemeente kunnen investeringen maximaal renderen, ... Kortom, het

openstellen van het sportpark biedt voor alle partijen winstkansen.

Communicatie

Het multifunctionele sportpark kan dus een aanvulling zijn voor sporters en niet sporters binnen de gemeente. Echter, zoals altijd met een inrichting van openbare ruimte is communicatie het eerste middel dat aangepakt moet worden om het verhaal te laten slagen. Verenigingen, omwonenden en alle andere mogelijke partijen moeten een podium hebben om hun wensen en eisen te ventileren. Aan de ontwerper is het dan zaak om deze te optimaliseren en waar mogelijk te combineren.

Ook na een eventuele realisatie blijft deze communicatie belangrijk. Een goede afstemming onderling, het juiste gebruik en controle op correct gebruik zijn belangrijk bij het duurzaam blijven functioneren van deze parken.

Roy van Rijt is werkzaam bij adviesbureau Kragten